

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

א' דחזה"מ סוכות תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נזיר - ל"ח

1. 'מכל אשר יעשה מגפן היין' לימד על איסורי נזיר שהן מצטרפין זה עם זה. האם לר"ע לפ"ז יש ללמוד שהיתר אינו מצטרף לאיסור?
היתר מצטרף לאיסור - דווקא בבת אחת, אבל איסור מצטרף לאיסור - אפילו בזה אחר זה.
2. לר' שמעון הסובר שחייב מלקות אפילו על משהו וממילא אינו צריך לדרוש דין 'צירוף'. מה דורש מ'מכל אשר יעשה'?
שם קיבל נזירות רק על חלק מאיסורי נזיר, אינו נעשה נזיר.
3. אף ר' אלעזר דרש מ'משרת' שרק בנזיר היתר מצטרף לאיסור. מה ההבדל בינו לבין ר' יוחנן?
ר' יוחנן מרבה לדין היתר מצטרף לאיסור אף מאכלים, ור' אלעזר סבר שזה נוהג רק במשקין.
4. ר' אלעזר - מצינו עשרה דינים שהשיעור הקבוע להם הוא רביעית - ורב כהנא נתן בהם סימן: 5 אדומים [יין ודם], 5 לבנים [מים ושמן]. אלו הן?
 - א. אדומים - נזיר - רביעית יין לנזיר.
 - ב. עושה פסח - ארבע כוסות, צריך שיהא בהן כדי רביעית.
 - ג. שהורו - שנתה רביעית יין אל יורה.
 - ד. במקדש - שנתה רביעית יין ונכנס למקדש, חייב מיתה.
 - ה. ומתו - כדשנינו: מנין לרביעית דם שיוצאה משני מתים שהיא מטמאה באהל, שנאמר: ועל כל נפשות מת לא יבא.
 - ו. לבנים - חלת - רביעית שמן לחלת תודה.
 - ז. נזיר - רביעית שמן לחלות נזיר, הבאות עם איל השלמים.
 - ח. מצורע - רביעית מים למצורע - ששוחטים ציפור מעל כלי עם מים חיים.
 - ט. שנפסלו - משקים טמאים מצטרפים זה עם זה לשיעור רביעית לפסול את השותה מלאכול בתרומה.
 - י. בשבת - בשיעור רביעית מתחייבים על הוצאה בכל המשקים והשופכים.
וישנם עוד דינים ברביעית, ולא הוזכרו כיון שהם שנויים במחלוקת כדלהלן:
 - א. מריבועית מים נוטלין לידיים לאדם אחד ואפילו לשנים.
 - ב. מי הסוטה - היה מביא ספל חרס, לת"ק: נותן לתוכה חצי לוג מים מן הכיור, לר' יהודה: רביעית.
 - ג. שיעור המים לבטל מי רגלים כדי שיהיה מותר לקרוא שם קריאת שמע, לת"ק: כל שהוא, לר' זכאי: רביעית.
 - ד. שיעור מקוה מהתורה רביעית שאפשר להטביל בו מחטין - והטעם שלא הוזכר: כיון שבטלוהו רבנן ואי אפשר להטביל בו מחטין.
5. שנינו: 'לתנא קמא' נזיר חייב רק על שתית רביעית, לר' עקיבא חייב אף על שתית כזית. במה נחלקו?
לת"ק: יש שיעורים נפרדים לאכילה ונפרדים לשתיה. לר"ע: כתוב 'וענבים לחים ויבשים לא יאכל', כשם שאכילה בכזית, כך כל איסורי נזיר בכזית.
6. ברייתא - 'וענבים לחים ויבשים לא יאכל' - לחייב על לחים בפני עצמו, ועל יבשים בפני עצמו, מה למדו מזה לכל איסורין שבתורה?
כמו בזה, כך בכל שהוא מין אחד והן שני שמות - חייב על זה כל שם בפני עצמו, לרבות יין חדש, וענבים, שאע"פ שטעמם שווה לוקה עליהם שתיים.
7. מי שאכל חרצן [או זג] כמה לוקה?
לאביי - לוקה שתיים, אחד על חרצן ואחד על לאו הכללי של 'מכל אשר יעשה מגפן היין...' לרבא - לוקה רק אחד, כיון שאינו לוקה על לאו שבכללות.
רב פפא הקשה מהברייתא: נזיר שהיה שותה יין כל היום - חייב רק אחת, אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה - חייב על כל אחת ואחת.
אכל ענבים לחים ויבשים, חרצנים וזגים, וסחט אשכול של ענבים ושתה - לוקה חמש. ולפי אביי היה צריך להיות שש - כולל 'מכל אשר יעשה' להו"א: רצו לתרץ 'תנא ושייר' [בל יחל, ובין הבינים - בשר הענבים].
למסקנא תירץ רב פפא - לא כתוב בברייתא 'חמש', אלא שבתחילה חשב שאביי חידש מעצמו שלוקה על לאו זה, וסבר שיחזור בו משום הברייתא, וכשנוכח שאביי למד זאת במסורת, הודה לו שלא כתוב כך בברייתא.